

KAUPAN LIITTO

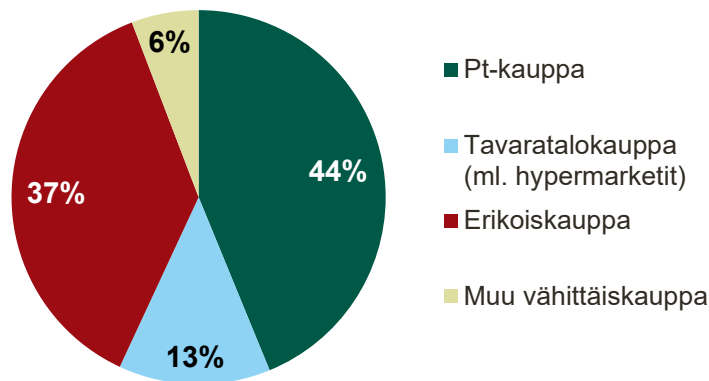
Kaupan toimialan tilannekuva

Tuula Loikkanen, edunvalvontajohtaja
Kaupan liitto

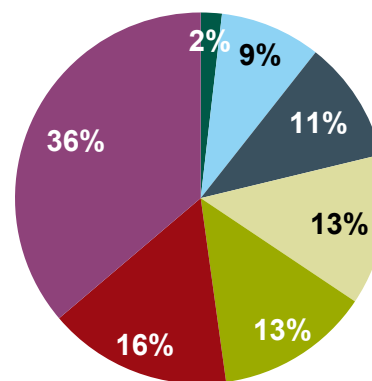
Vähittäis- ja tukkukaupan liikevaihto 2019

Ei sisällä arvonlisäveroa, ei sisällä autokauppaa

Vähittäiskaupan liikevaihto
yht. 38,9 mrd euroa

Tukkukaupan liikevaihto
yht. 70,5 mrd euroa

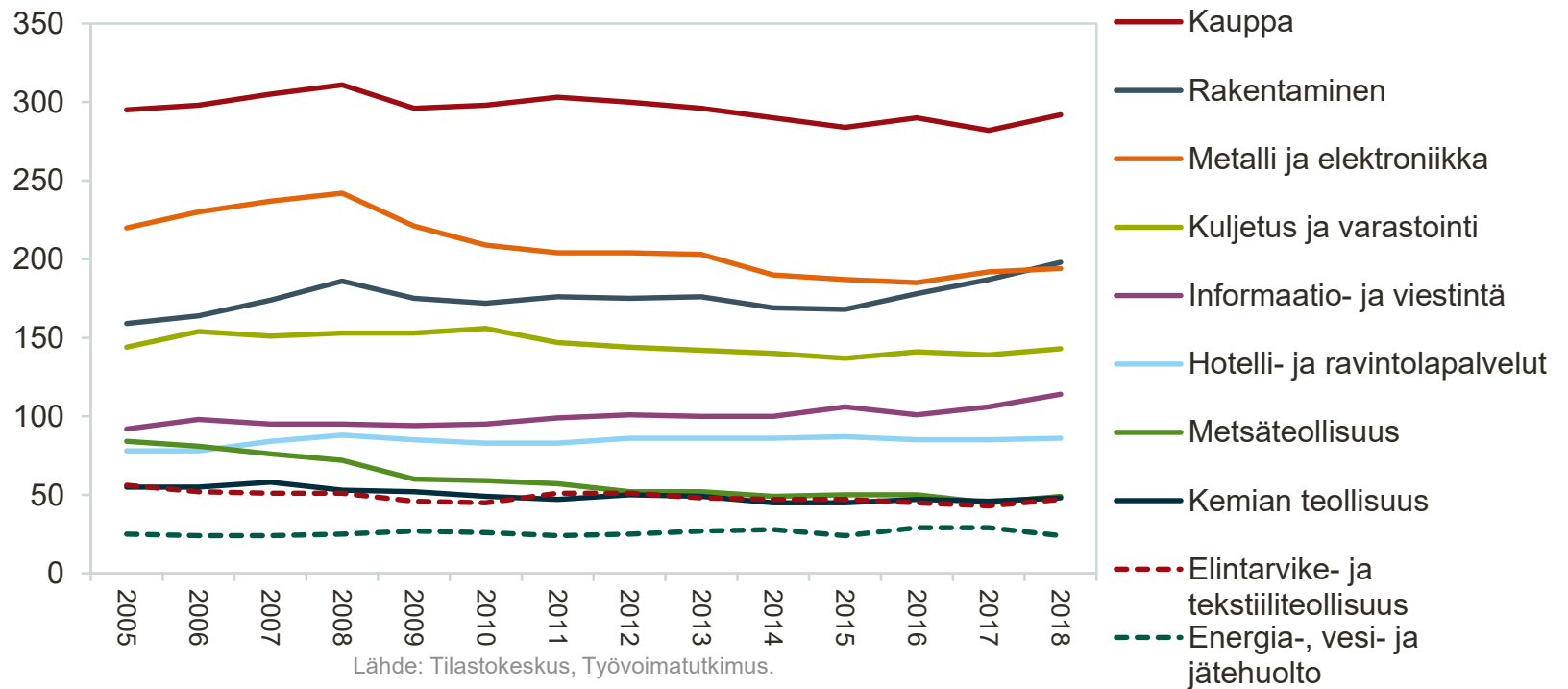

- Maatalousperäisten raaka-aineiden ja elävien eläinten tukkukauppa
- Tieto- ja viestintäteknisten laitteiden tukkukauppa
- Muu tukkukauppa (erikoistumaton tukkukauppa, yleistukkukauppa)
- Taloustavaroiden tukkukauppa
- Muiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden tukkukauppa
- Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan tukkukauppa
- Muu erikoistunut tukkukauppa (raaka-aineet, polttoaineet, kemikaalit, rakennusmateriaalit, rautakauppatavarat, muut välituotteet yms.)

Lähde: Kaupan suhdannekehitys, Tilastokeskus.

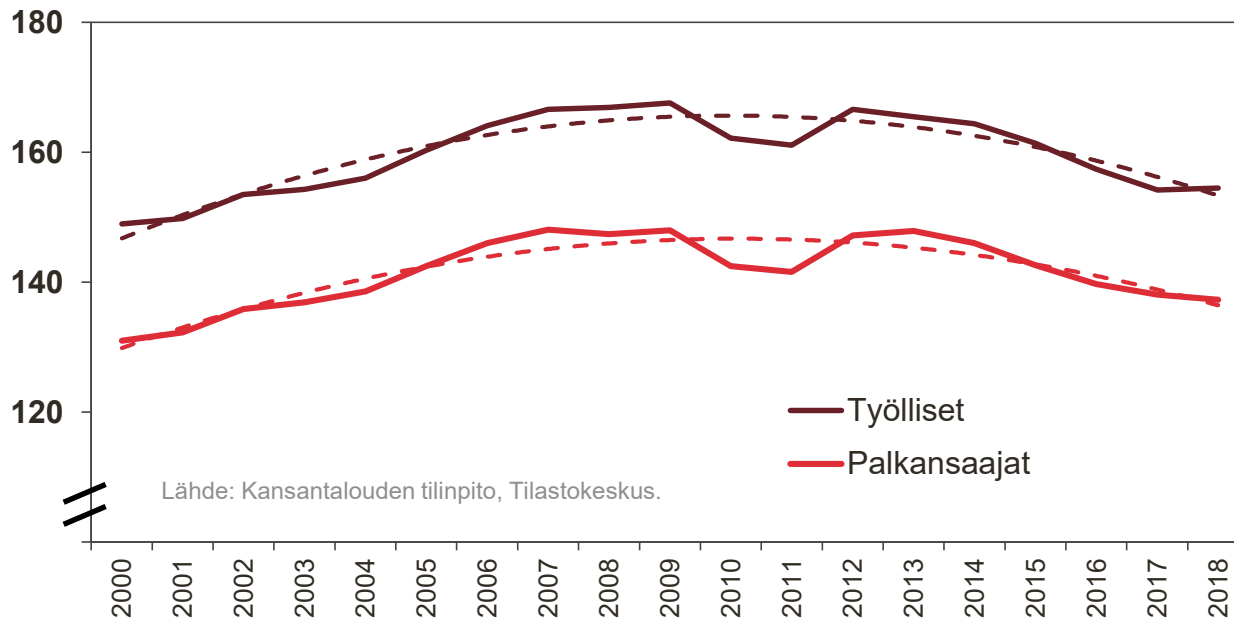
Kauppa on elinkeinoelämän suurin työllistäjä

1000 henkilöä

Vähittäiskaupan laskeva työllisyyskehitys jatkuu

Työllisten ja palkansaajien määrä vähittäiskaupassa Kansantalouden tilinpidon mukaan, 1000 henkilöä

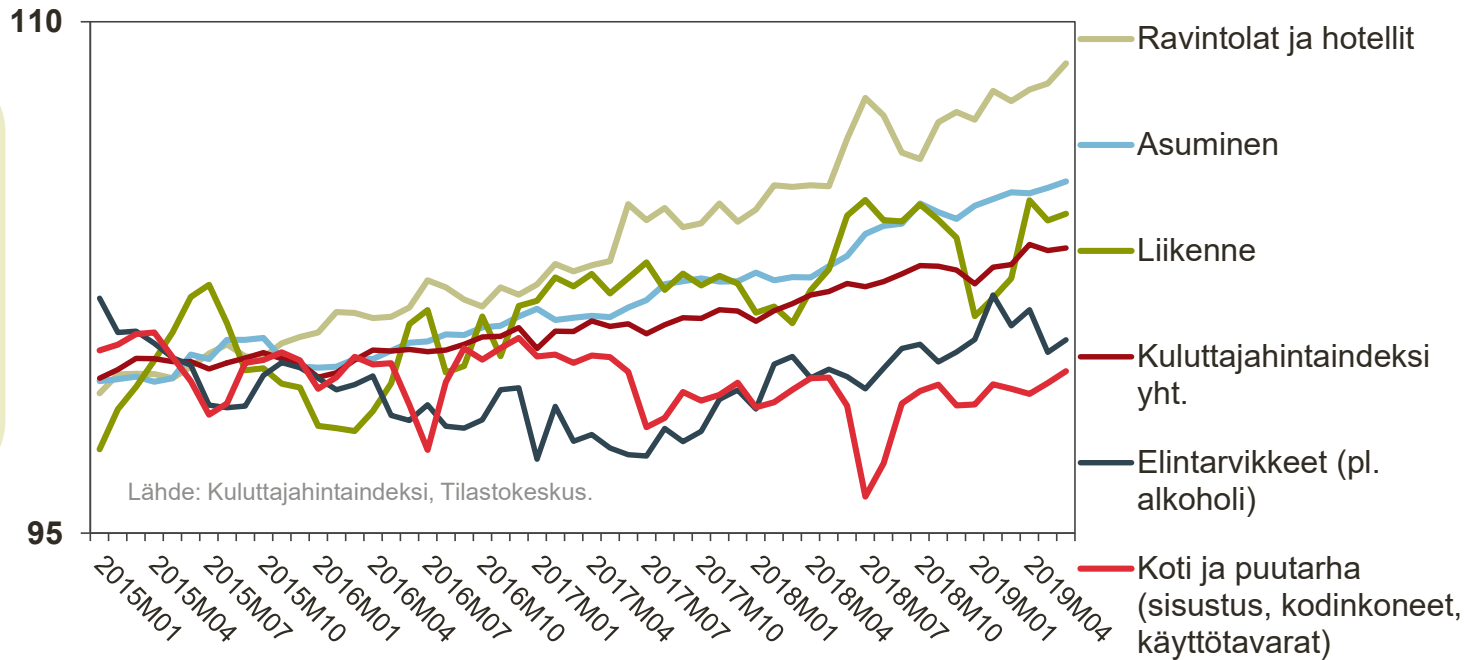
Kotimaisen ja ulkomaisen kilpailun kiristyminen niin kivijalassa kuin verkossakin sekä tarve toimintojen tehostamiseen ja kustannustehokkuuteen vähentävät työvoiman kysyntää pitkällä aikavälillä.

Vuoden 2018 viimeisellä ja 2019 ensimmäisellä neljänneksellä työllisyys oli Tilastokeskuksen Työvoimatutkimuksen mukaan alimmillaan verrattuna vastaaviin vuosineljänneksiin sitten vuoden 2005, ja vuoden 2019 toisella neljänneksellä se oli toiseksi alinta.

Hintojen nousu muilla aloilla on vienyt tilaa vähittäiskaupan kasvulta

Kuluttajahintaindeksi 2015 = 100

Varsinkin kulutuskorin suurimpien erien, asumisen ja liikenteen, hintojen nousu on vienyt tilaa vähittäiskaupan kasvulta, kuten myös esim. kulutuksen viidenneksi suurin erä, ravintolat ja hotellit.

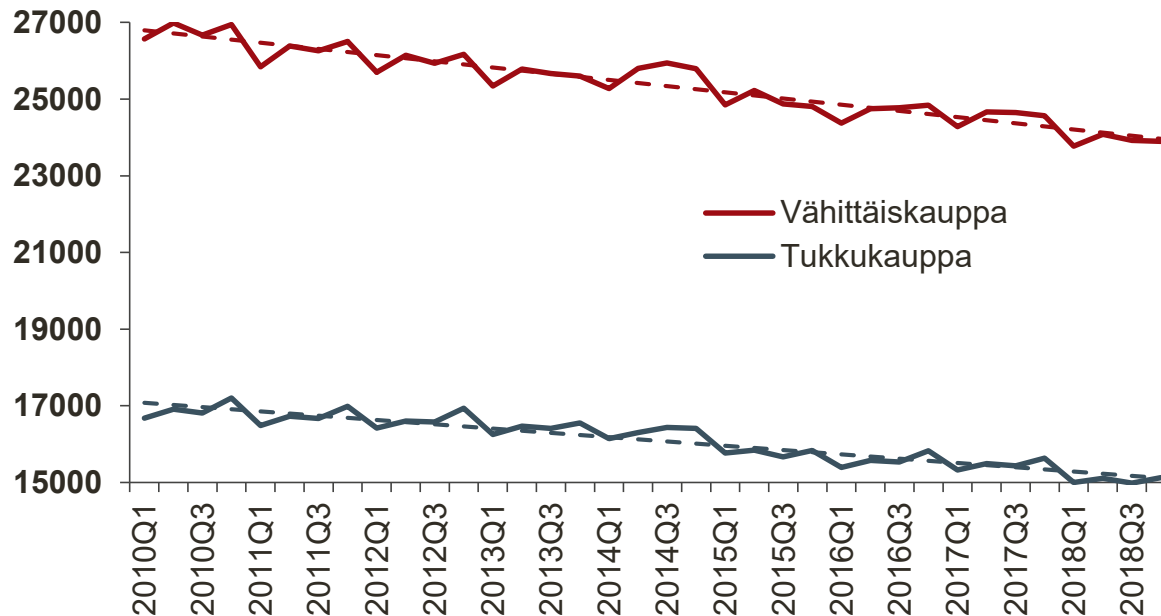
KAUPAN LIITTO

Kauppan yritysrakenteen kehitys – Näkymä vuoteen 2030

Kaupan yritysten määrä on pienentynyt – riippumatta talouskasvusta

Vähittäis- ja tukkukaupan yritysten määrä vuosineljänneksittäin

Lähde: Kasvukatsaus, Tilastokeskus.

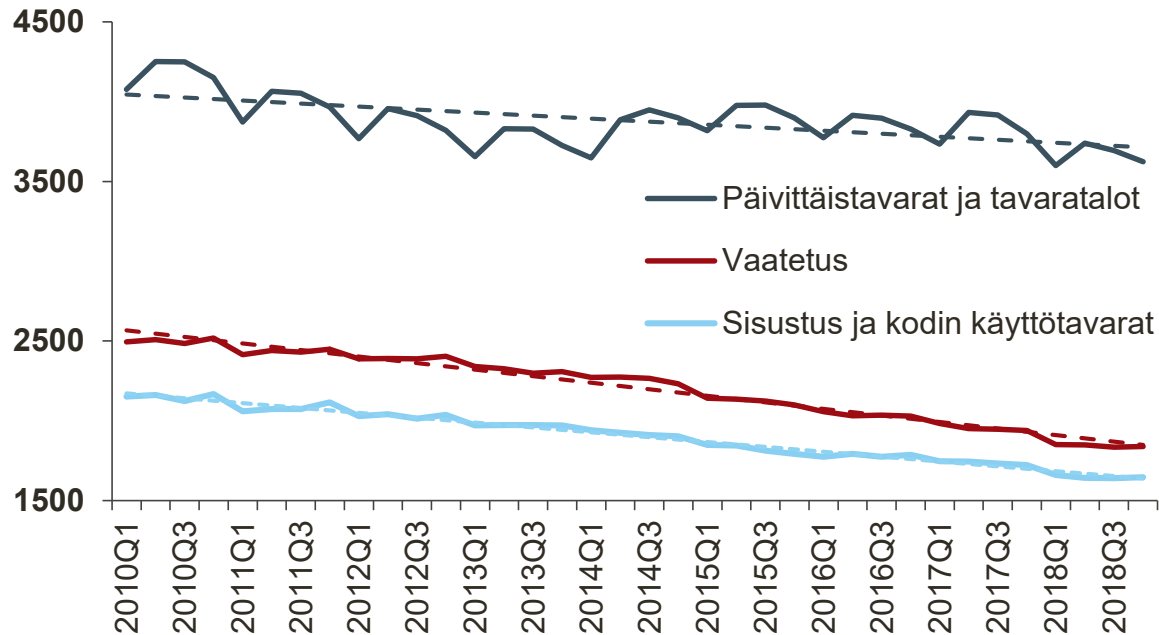
Sekä tukku- että vähittäiskaupassa yritysten määrä pieneni 11 % 2010–2018.

(Huom! Vertailu Yritysten rakennetilaston lukumääriin voidaan tehdä vain välillä 2013–2017. Yritysten rakennetilaston mukaan tukku- ja vähittäiskauppojen väheneminen 2013–2017 oli suurempaa kuin tässä käytetyn Kasvukatsauksen tietojen perusteella.

Huom! Yritysten lukumäärät Kasvukatsauksessa ja Yritysten rakennetilastossa eroavat. Koska Kasvukatsauksen aikasarja on pidempi kuin Yritystilaston, tässä käytetään Kasvukatsausta. Vuodesta 2017 lähtien yrityksen määritelmä on muuttunut (yritysyksikkö). Kaupan alalla muutoksen vaikutus on hyvin pieni.

Päivittäis- ja tavaratalokaupassa* yritysten määrä on pienentynyt maltillisemmin kuin erikoiskaupan suurimmilla aloilla, vaatetuksessa kehitys on ollut jyrkintä

Yritysten määrä vuosineljänneksittäin

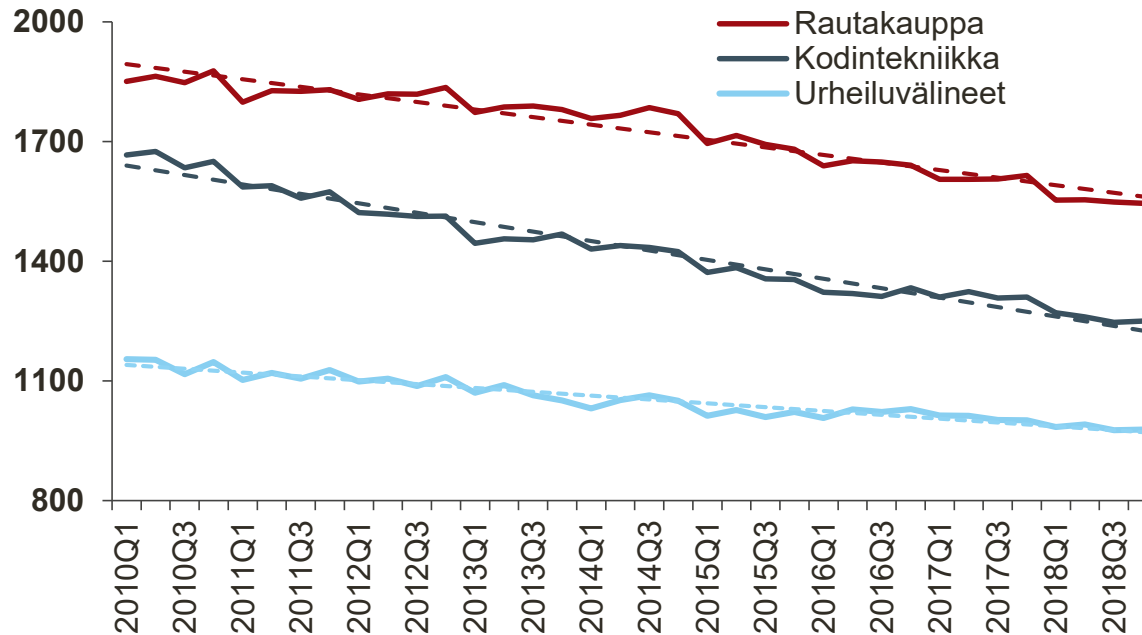
Lähde: Kasvukatsaus, Tilastokeskus.

Vaatetuksen erikoiskaupassa yritysten määrä pieneni 26 % ja sisustuksen ja kodin käyttötavaroiden kaupassa 23 % 2010–2018. Päivittäistavara- ja tavaratalokaupassa yritysten määrä pieneni 12 %.

* Tavaratalokauppa sisältää hypermarketit.

Erikoiskaupan suurimmista aloista kodintekniikan ja elektroniikan erikoiskaupassa yrityskato on ollut vaatetuksen jälkeen toiseksi suurinta

Yritysten määrä vuosineljänneksittäin

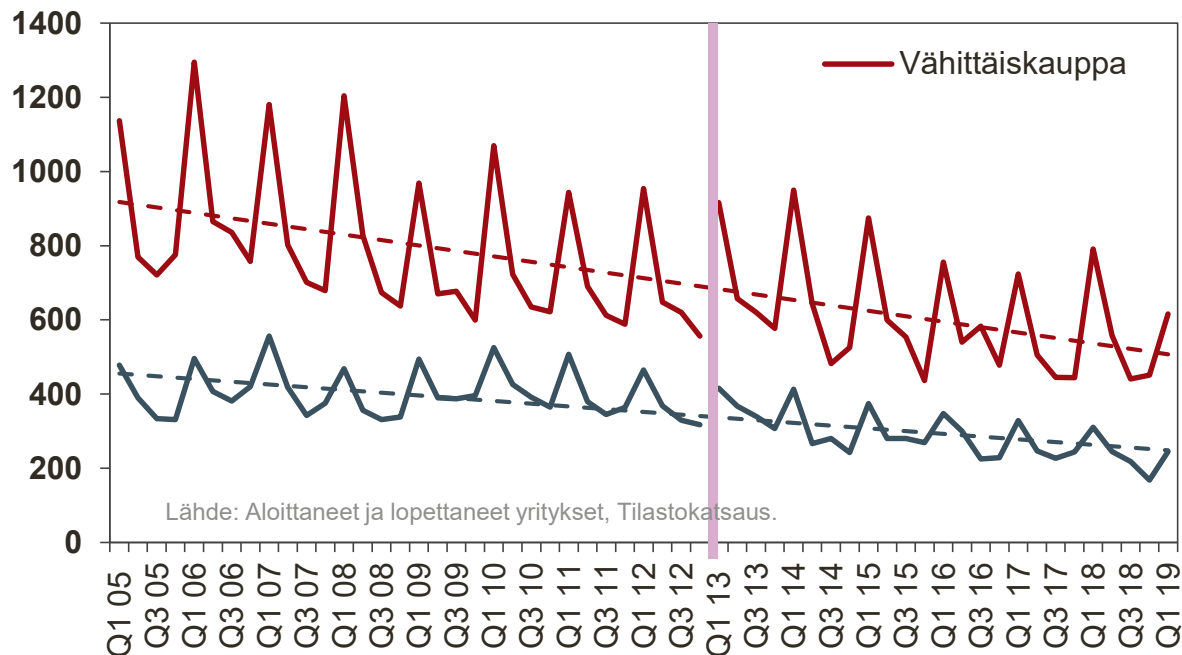

Lähde: Kasvukatsaus, Tilastokeskus.

Kodintekniikan ja elektroniikan erikoiskaupassa yritysten määrä pieneni 24 % ja rautakaupassa 17 % 2010–2018. Urheilukauppojen määrä pieneni 14 %.

Uusien yritysten perustaminen kaupan alalle on vähentynyt jo pitkään – toisin kuin muualla taloudessa

Aloittaneet yritykset vuosineljänneksittäin

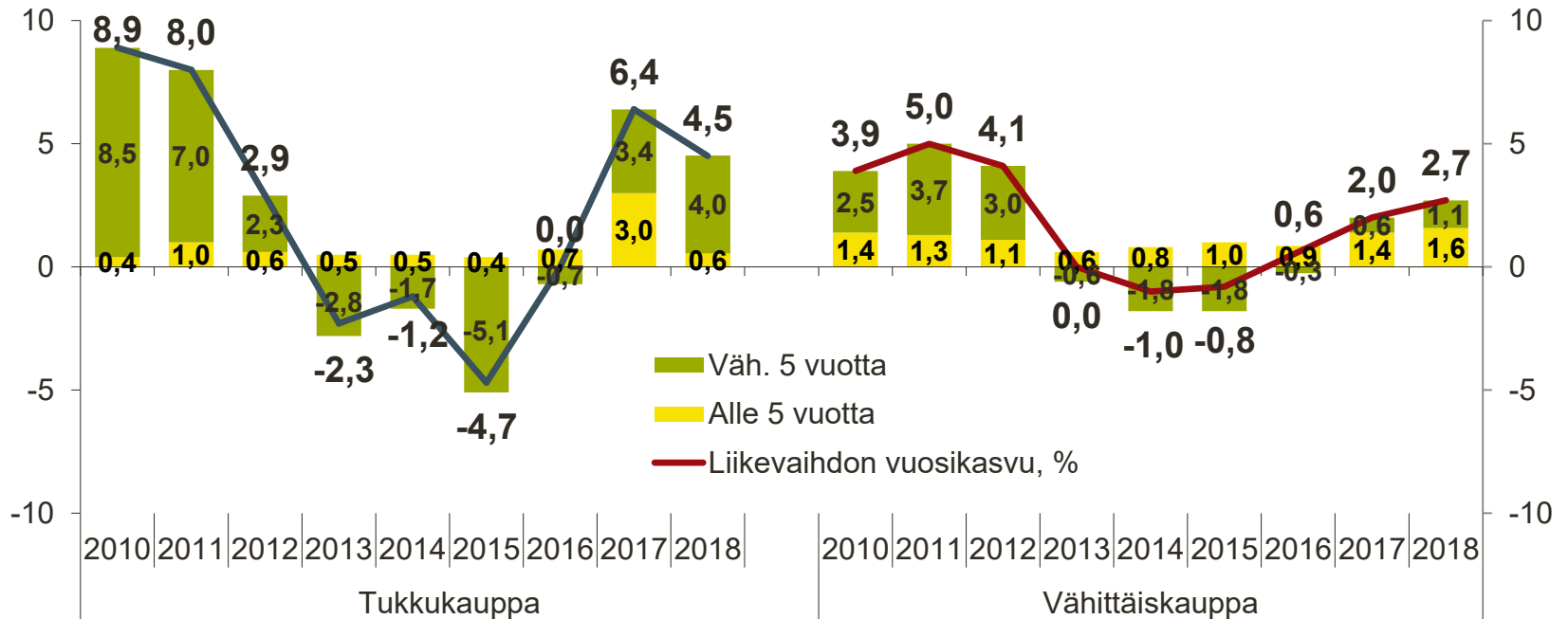
Vuonna 2018 aloittaneita yrityksiä oli vähittäiskaupassa 19 % ja tukkukaupassa 34 % vähemmän kuin 2013. Samaan aikaan koko taloudessa uusia yrityksiä perustettiin 16 % enemmän kuin 2013.

Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä tukku- ja vähittäiskauppoja perustettiin vähiten verrattuna vastaaviin vuosineljänneksiin vuodesta 2013 lähtien ja yli 20 prosenttia vähemmän kuin 2018 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Huom! Vuoden 2013 kohdalla on tilastokatkos. Luvut ennen vuotta 2013 eivät ole täysin vertailukelpoisia.

... silti uusien yritysten vaikutus alan kasvuun on ollut merkittävä

Alle viisi vuotta ja vähintään viisi vuotta toimineiden yritysten vaikutus alan kasvuun, muutosvaikutus %-yksikköä

Lähde: Kasvukatsaus ja Liikevaihtokuvaaja, Tilastokeskus.

Vähittäiskaupan yritysrakenteen muutoksen ajureita 2030-luvulle Suomessa

- Kaupungistuminen
 - Kaupungistumisen myötä varsinkin erikoiskauppojen väheneminen taajamista ja pienemmistä kaupungeista jatkuu ja voimistuu. Toisaalta verkkokauppa palvelee kuluttajia kaikkialla.
 - Pienempien kaupunkien ja taajamien keskustat näivettyvät ja palvelut yksipuolistuvat.
 - Pienemmissä kaupungeissa ei välttämättä ole riittävää ostovoimaa monipuolisille palveluille ja erikoiskaupalle.
- Väestön vanheneminen
 - Vaikka esim. suurilla ikäluokilla on ostovoimaa, se ei välttämättä kohdistu vähittäiskaupan palveluihin ja tuo vähittäiskaupalle kasvua.
 - Vanhemman väestön kulutustarpeet voivat suuntautua enemmän esim. terveyteen ja hyvinvointiin tai matkailuun kuin ruoka- tai vaateostosten kasvattamiseen.
- Kaupan digitalisaatio ja kansainvälistyminen
 - Digitalisaation ja automatisaation myötä kaupasta häviää enemmän työtehtäviä kuin syntyy uusia.
 - Kilpailu kuluttajista kansainvälistyy ja kovenee entisestään. Eurooppalaisten ja suomalaisten kauppojen voi olla vaikea vastata kansainvälisten teknologiajättien kilpailuun varsinkin, jos toimintaedellytykset eivät ole tasapuoliset.
 - Suurilla – kotimaisilla tai ulkomaisilla – yrityksillä on enemmän resursseja kehittää asiakasdatan hyödyntämistä, digitaalisia palveluja, maksamista tai logistiikkaa kuin pienemmillä.
- Talouskasvu
 - Suomen Pankki ennustaa Suomen pitkän aikavälin potentiaalisesti talouskasvuksi 1,5 prosenttia. Toteutuessaan näin hidaskasvu ei luo kotimaassa toimivalle kaupalle nopean kasvun edellytyksiä.

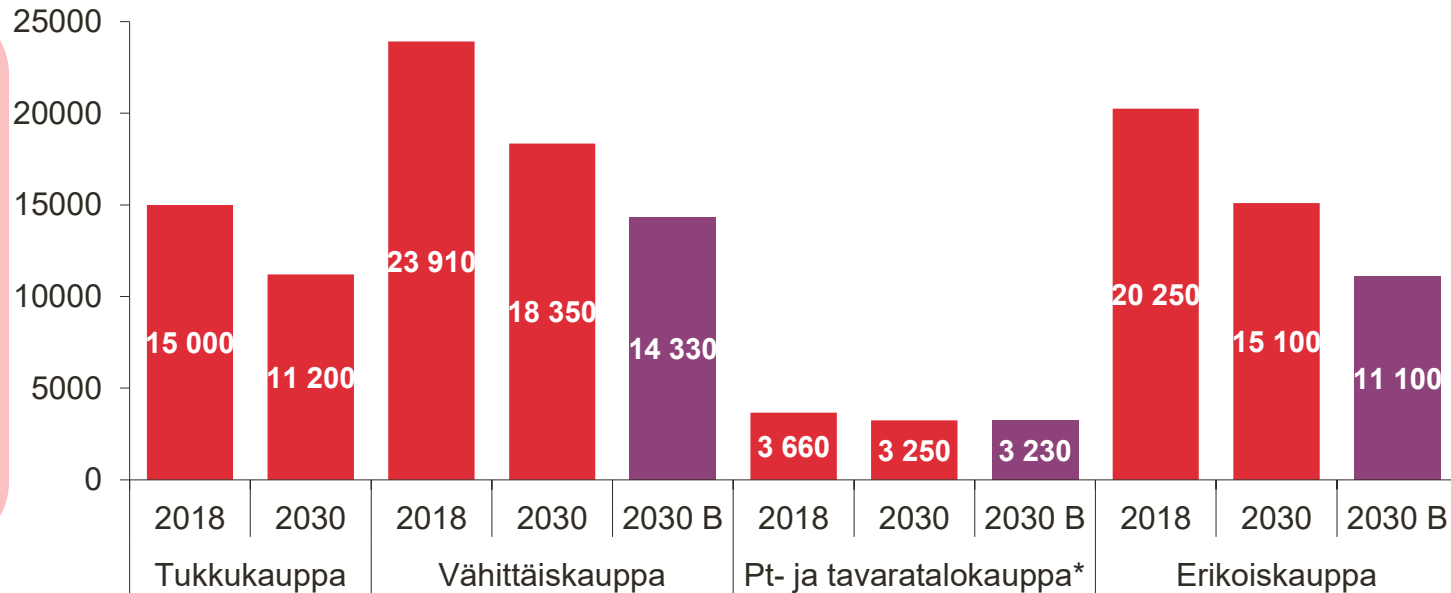
Vähittäiskauppojen määrä pienenee Suomessa yli viidenneksellä vuoteen 2030 mennessä

Yritysten lukumäärän ennustettu kehitys 2018–2030

Yritysten lukumäärä Kasvukatsauksen mukaan

Ruotsissa ennustetaan erikoiskauppojen vähenevän jopa 30–50 % ja vähittäiskauppojen yhteensä 20–35 %. Päivittäistavarakauppojen määrän ennustetaan taas hieman kasvavan.

Suomessa erikoiskauppojen ennustetaan vähenevän 25–45 % ja vähittäiskauppojen yhteensä 23–40 %.

* Tavaratalokauppa sisältää hypermarketit.
Ennuste: Kaupan liitto.

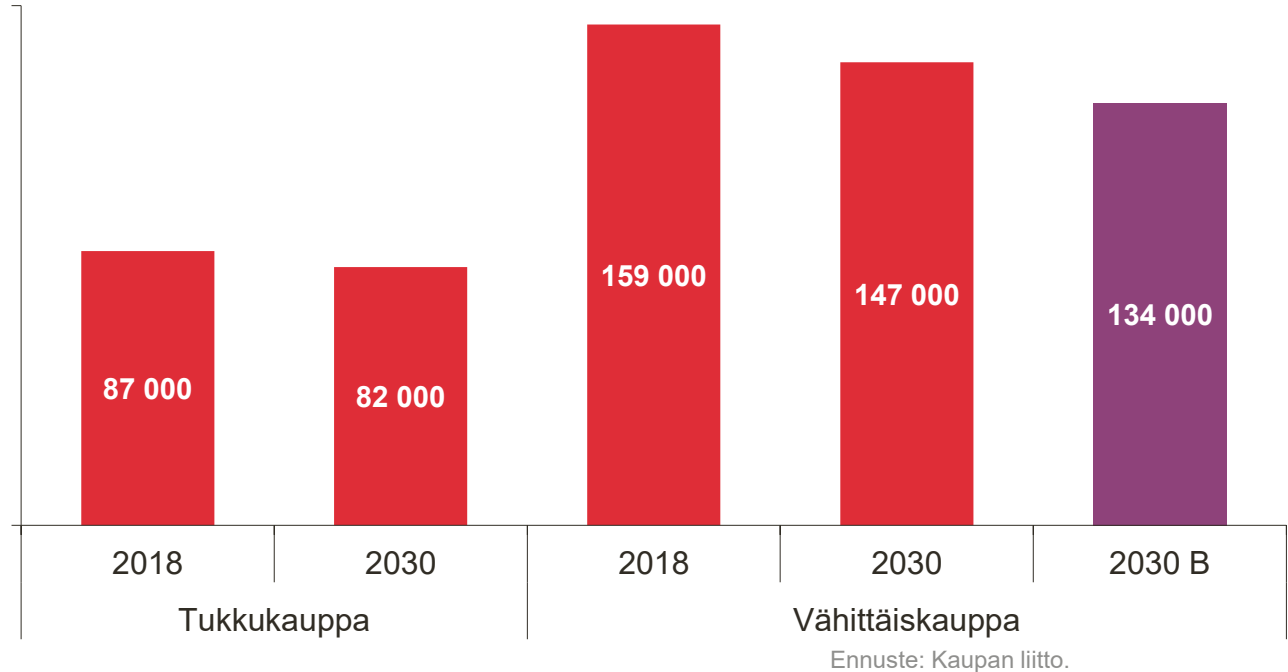
Vähittäiskauppa menettää Suomessa 11 000–25 000 työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä, tukkukauppa 5 000

Työllisten määrän ennustettu kehitys

Työllisten määrä Työvoimatutkimuksen mukaan

Ruotsissa ennustetaan vähittäiskaupan työllisten määrän vähenevän 6–16 %. Tukkukaupassa työpaikkojen ennustetaan kasvavan toisin kuin Suomessa.

Suomessa vähittäiskaupan työllisten ennustetaan vähenevän 7–16 % ja tukkukaupan 6 %.

KAUPAN LIITTO

Kauppan näkymät 2020

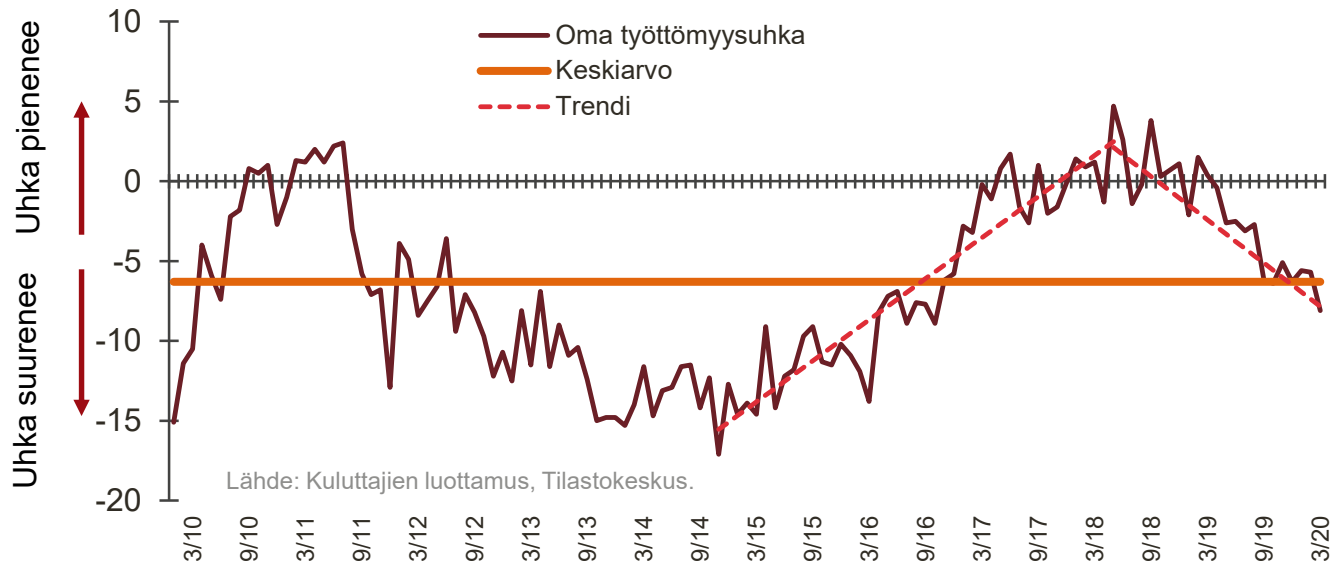
Päivitetty ennuste ja näkymät

Koko kansantalouden
työllisyyskehityksellä on suora
vaikutus kaupan kysyntään

Kuluttajat kokevat aikaisempaa suurempaa työttömyysuhkaa

Kuluttajien kokemus omasta työttömyysuhasta, Saldoluku

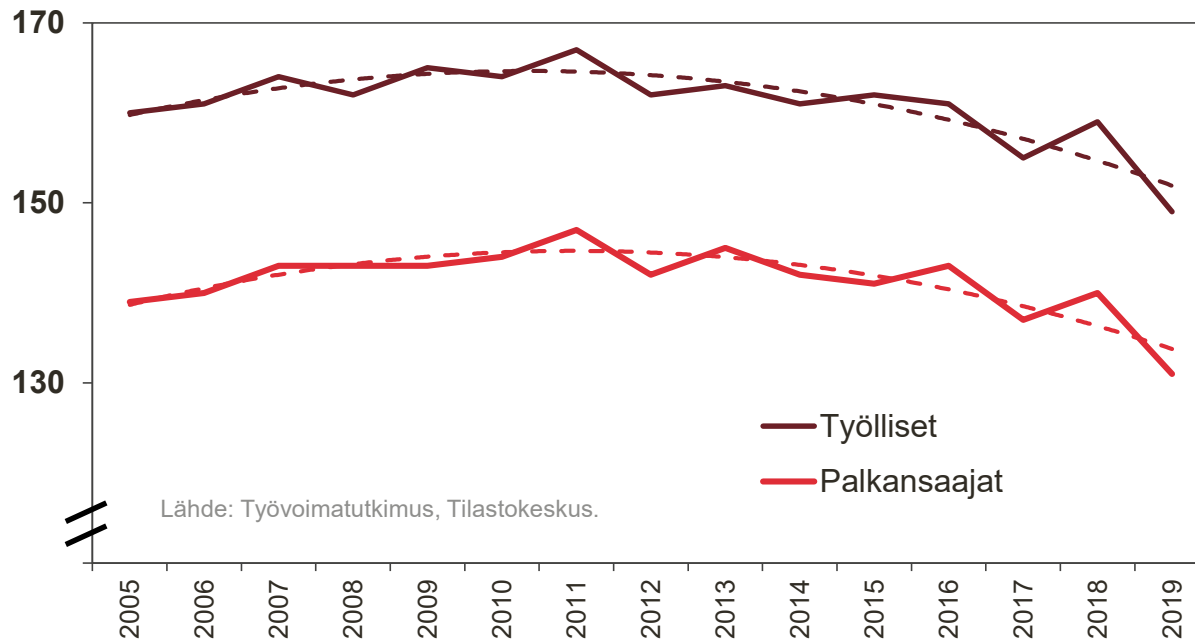

Kuluttajien odotukset omasta työttömyysuhasta ovat huonontuneet trendinomaisesti viimeisen kahden vuoden ajan, vaikka työllisyys onkin parantunut. Odotusten lasku kuitenkin tasaantui noin puoleksi vuodeksi loppuvuodesta 2019, mutta heikkeni jälleen maaliskuussa.

Kokemus työttömyyden uhasta määrittää usein halua kuluttaa

Vähittäiskaupan laskeva työllisyyskehitys jatkui vuositasolla...

Työllisten ja palkansaajien määrä vähittäiskaupassa, 1000 henkilöä

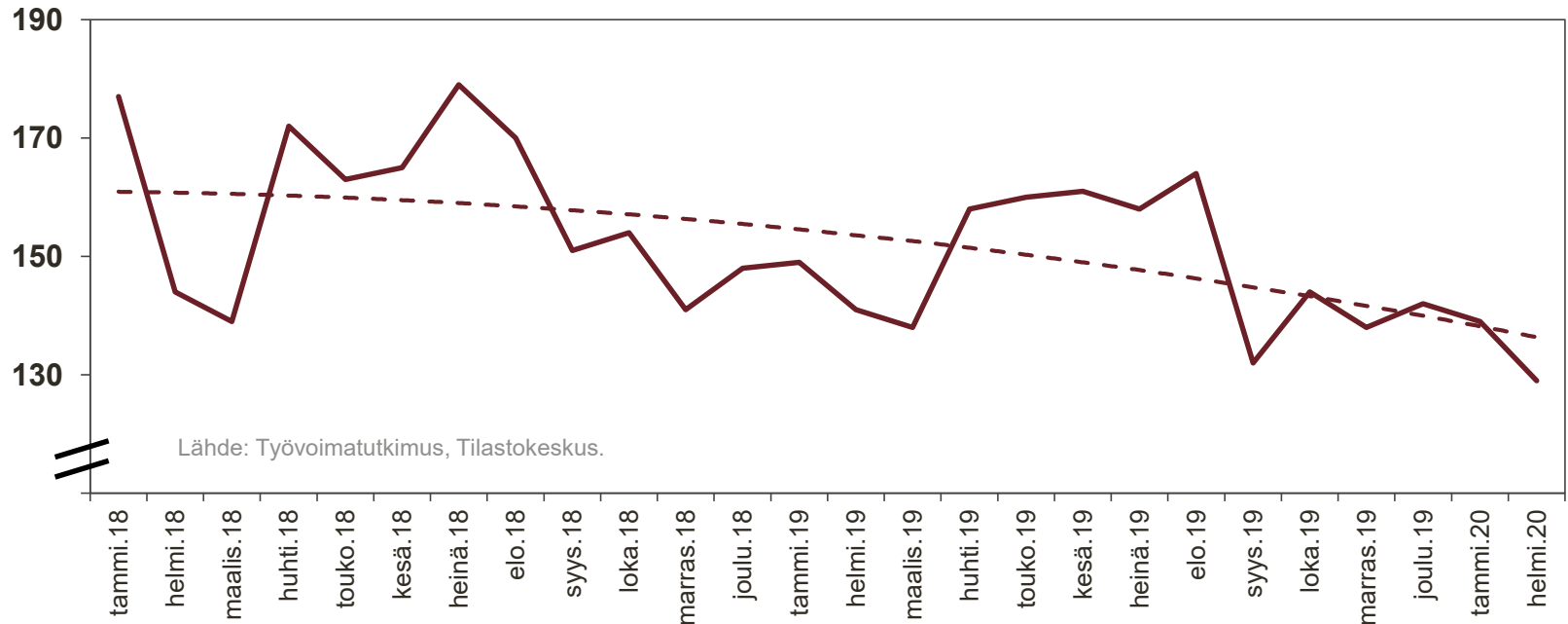

Kotimaisen ja ulkomaisen kilpailun kiristyminen niin kivijalassa kuin verkossakin sekä tarve toimintojen tehostamiseen ja kustannustehokkuuteen vähentävät työvoiman kysyntää pitkällä aikavälillä.

Vuoden 2018 viimeisellä ja 2019 ensimmäisellä, kolmannella ja viimeisellä neljänneksellä työllisyys oli Tilastokeskuksen Työvoimatutkimuksen mukaan alimmillaan verrattuna vastaaviin vuosineljänneksiin sitten vuoden 2005, ja vuoden 2019 toisella neljänneksellä se oli toiseksi alinta.

... ja jatkuu myös kuukausitasolla, vaikkei koronaepidemian vaikutuksia vielä edes kunnolla näy

Työllisten määrä vähittäiskaupassa Työvoimatutkimuksen mukaan, 1000 henkilöä

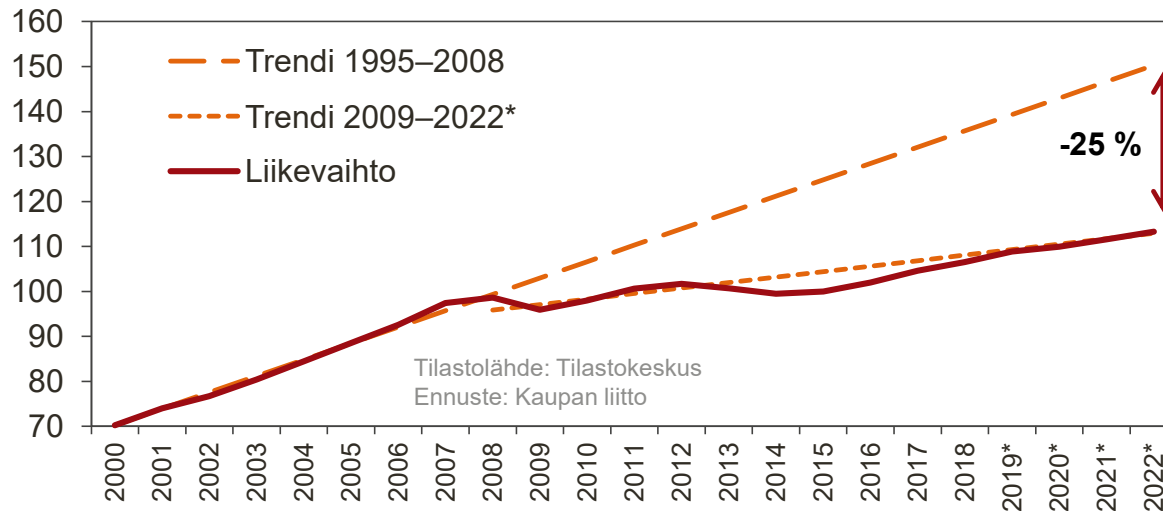
Tammi-helmikuun ennuste
vähittäiskaupan liikevaihdosta sekä
18.3. päivitetty ennuste

Tammi-helmikuun ennuste:

Vähittäiskauppa jatkaa tasaista kasvua, vaikka ei ylläkään enää finanssikriisiä edeltävään kasvuvauhtiin

Suurin osa* yksityisestä kulutuksesta ohjautuu muualle kuin vähittäiskauppaan, mm. asumiseen ja liikenteeseen
Vähittäiskaupan liikevaihdon määräindeksi**

Liikevaihdon määrä kasvaa tänä vuonna noin prosentin ja seuraavina vuosina noin puolitoista prosenttia.

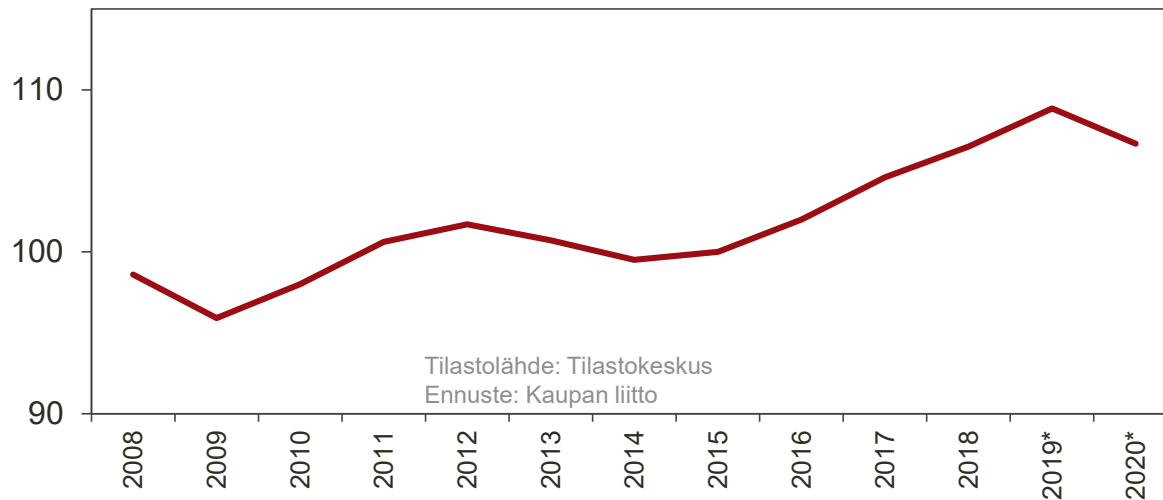
* Kuluttajahintaindeksin vuoden 2017 painorakenteen mukaan runsas 40 % yksityisestä kulutuksesta on vähittäiskaupan tuotteita.

** Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Maaliskuussa päivitetty ennuste:

Vähittäiskaupan liikevaihdon määrä putoaa kaksi prosenttia tänä vuonna

Vähittäiskaupan liikevaihdon määraindeksi**

Liikevaihdon määrä pienenee 2 % tänä vuonna olettaen, että maailmantalous toipuu nopeasti kahden viimeisen vuosineljänneksen aikana.

** Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

27.3.2020

Vähittäiskaupan myynti supistuu tänä vuonna kaksi prosenttia

- Päivittäistavarakaupan ja apteekkien liikevaihto kasvaa tänä vuonna.
 - Ruoan verkkokauppa ja kotiinkuljetuspalvelut kasvavat. Koronaepidemian hellittäessä ruoan verkkokauppa jää pysyvästi epidemiaa edeltävää tasoa korkeammaksi.
 - Myös päivittäistavarakaupan työllisyys kasvaa, mutta kasvu ei ole suurta ja pysyvää.
- Asiakasvirtojen pysähtymisestä eniten kärsivät mm. muotikaupan alat, optinen ala, kultasepän liikkeet, tavaratalot ja sisustus.
- Urheilukaupan menetyksiä lisäävät kaupan kannalta huonot talvisäät.
- Rautakaupan menetyksiä voivat lisätä liikkumisen rajoitukset mökeille vuoden tärkeimmän sesongin alussa.
- Vaikka osa käyttö- ja erikoistavarakaupan kysynnästä siirtyykin verkkoon, digikanavien vahvistuminen ei kompensoi koko kysynnän pienenemistä. Lisäksi osa digikaupasta voi myös valua ulkomaille.
 - Tilanne on erittäin vaikea erikoiskaupoille, jotka eivät ole pystyneet kehittämään toimivia digikanavia.

Kiitos!

